

FAQ

NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ ORAZ NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO (NR 2/2023)

O FUNDACJI:

Fundacja Inter Vivos z siedzibą w Warszawie jest organizacją pozarządową ukierunkowaną na udzielanie darmowej pomocy prawnej i prowadzenie nieodpłatnej mediacji. Równocześnie prowadzimy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji działające w oparciu o ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 945). Informacja o lokalizacji prowadzonych przez nas punktów znajduje się pod adresem: <https://www.fundacjaiv.pl/punkty-nieodplatnej-pomocy-prawnej>.

O PORADNIKU:

poradnik został opracowany przez Fundację Inter Vivos z siedzibą w Warszawie w oparciu o analizę problemów prawnych zgłaszanych, przez osoby uprawnione, w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego prowadzonych przez Fundację w 2023 r. Poradnik został oparty na sekcji FAQ (pytanie-odpowieź).

- 1. Zostałem skazany prawomocnym wyrokiem na karę bezwzględnego pozbawienia wolności. Czy w jakiś sposób mogę uniknąć przebywania w zakładzie karnym, tj. wykonania kary?**

Odpowiedź: Co do zasady nie jest to możliwe. Jednakże, osoba wezwana do stawienia się w zakładzie karnym może ubiegać się jednak o odroczenie wykonania kary z uwagi na wyjątkowo ciężkie skutki wypływające z osadzenia w zakładzie karnym dla samego skazanego lub jego rodziny albo w sytuacji ciężkiej choroby lub choroby psychicznej zagrażającej życiu. Bardzo ważne jest aby pamiętać, że odroczenie wykonywania kary pozbawienia wolności nie powoduje, że zmniejsza się jej długość, jaka pozostaje jeszcze do odbycia. Oznacza to tylko i wyłącznie tyle, że opóźnia się rozpoczęcie jej wykonywania. Ponadto wniesienie wniosku o odroczenie wykonywania kary samo w sobie nie wstrzymuje jej wykonania – w dalszym ciągu skazany może otrzymać wezwanie do stawienia się w zakładzie karnym, nawet jeżeli sąd proceduje nad wnioskiem. Istotne jest zatem, aby wniosek został złożony jak najszybciej po uprawomocnieniu się wyroku i zawierał wniosek o wstrzymanie wykonania kary.

- 2. W mieście, w którym mieszkam nie ma punktu Krajowego Rejestru Karnego. W jaki sposób mogę uzyskać zaświadczenie o niekaralności?**

Odpowiedź: Uzyskanie zaświadczenia z KRK nie wymaga osobistej wizyty w punkcie KRK. O wydanie zaświadczenia można wnioskować poprzez złożenie wniosku za pośrednictwem operatora pocztowego, jak też poprzez Internet, za pomocą e-Platformy Krajowego Rejestru Karnego.

3. Do jakiego sądu należy złożyć wniosek o stwierdzenie nabycia spadku?

Odpowiedź: Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku składa się do Sądu właściwego ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania osoby zmarłej- spadkodawcy, a jeżeli miejsca zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, do Sądu miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część (skład spadku). Stwierdzenie praw do spadku następuje - zarówno przed Sądem, jak i u Notariusza - zawsze na wniosek osoby uprawnionej. Zgodnie z art. 925 k.c. spadkobiorca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku, w związku z czym postanowienie Sądu, jak również akt poświadczenia dziedziczenia mają charakter deklaracyjny – tj. stwierdzają stan istniejący już od chwili otwarcia spadku. Stwierdzenie nabycia spadku przez Sąd spadku następuje na wniosek każdego mającego interes prawny w prawidłowym wykazaniu następstwa po spadkodawcy – art. 1025 § 1 k.c. Wniosek, winien spełniać wymogi określone w art. 511 k.p.c. w zw. z art. 187 k.p.c., ponadto winien zawierać żądanie stwierdzenia nabycia spadku po określonym spadkodawcy, wykazanie interesu prawnego wnioskodawcy, wskazanie znanych mu osób zainteresowanych w sprawie oraz okoliczności uzasadniających właściwość miejscową Sądu spadku. Do wniosku należy dołączyć m.in. oryginał testamentu jeżeli spadkodawca pozostawił po sobie testament, oryginał aktu zgonu spadkodawcy. Sąd jest związany wnioskiem tylko co do określenia osoby spadkodawcy, o tym zaś, kto dziedziczy spadek, orzeka z urzędu. Dopuszczalne, przy spełnieniu przesłanek z art. 191 i 219 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., jest połączenie w jednym wniosku żądania stwierdzenia nabycia spadku po kilku spadkodawcach, jeżeli właściwość Sądu (art. 628 k.p.c.) jest uzasadniona dla każdego z nich

4. Czy po zakończeniu sprawy spadkowej sąd prześle mi opis postanowienia?

Odpowiedź: Sąd wysyła odpis prawomocnego postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku wyłącznie na pisemny wniosek strony postępowania

5. Otrzymałem nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. Nie zgadzam się z otrzymanym dokumentem. Co teraz mogę zrobić?

Odpowiedź: Jeżeli strona pozwana, która otrzymała nakaz zapłaty nie zgadza się z treścią doręzonego nakazu to przysługuje jej prawo wniesienia sprzeciwu w terminie 2 tygodni od dnia doręczenia. Sprzeciw wnosi się do Sądu, który wydał nakaz zapłaty. W treści sprzeciwu należy wskazać, czy zaskarża się nakaz w całości czy też w części. Konieczne jest także przedstawienie wszelkich zarzutów względem roszczenia Powoda. Oprócz tego należy wskazać również wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie. Jeżeli pozew wniesiono na formularzu urzędowym „P”, wówczas sprzeciw powinien być sporządzony na formularzu urzędowym „SP”.

6. Będę brał udział w sądowej licytacji nieruchomości. Czy z momentem zakończenia licytacji stanę się właścicielem nieruchomości?

Odpowiedź: Po skutecznej licytacji wydane zostaje postanowienie o przybiciu. Takie postanowienie uprawomocnia się po 7 dniach od daty ogłoszenia, jeżeli nikt z uczestników

nie wniesie zażalenia. Następnie nabywca jest wzywany pisemnie do uiszczenia pozostałej ceny nabycia. Kolejnym etapem jest wydanie postanowienia o przysądzeniu prawa własności. To postanowienie jest wysyłane do wszystkich uczestników i uprawomocnia się w terminie 7 dni od dnia otrzymania przez ostatniego uczestnika, jeżeli żaden wcześniej nie złoży zażalenia. Aby mieć oficjalne potwierdzenie własności należy złożyć wniosek o odpis postanowienia o przysądzeniu własności z klauzulą prawomocności. Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności przenosi własność na nabywcę i jest tytułem do ujawnienia wpisu w księdze wieczystej.

7. Uważam, że komornik bezpodstawnie zajął moje wynagrodzenie (rentę, emeryturę). Czy przysługuje mi odwołanie?

Odpowiedź: Nadzór merytoryczny nad komornikami sprawują sądy. W przypadku uznania, iż komornik przekroczył swoje uprawnienia należy złożyć skargę na czynności komornika (w 2 egzemplarzach). Skargę na czynności komornika wnosi się na piśmie w terminie 7 dni od daty dokonania tej czynności przez komornika lub otrzymania od komornika zawiadomienia o podjęciu czynności. Skargę należy złożyć bezpośrednio w kancelarii komorniczej. Po złożeniu skargi na czynności komornika, komornik ma obowiązek ustosunkować się do tej skargi i może skargę w całości uwzględnić (w konsekwencji np. zwolni rachunek bankowy z zajęcia). Natomiast w sytuacji, w której komornik nie zgadza się z treścią skargi (w całości lub w części) to przekazuje skargę do sądu. Skarga jest rozpoznawana przez sąd na posiedzeniu niejawnym, a następnie sąd wydaje postanowienie, w którym czynność komornika bądź uchyla bądź zmienia, a także jeżeli widzi taką potrzebę, z urzędu nakazuje komornikowi dokonanie określonych czynności egzekucyjnych.

8. Kiedy można wnosić o ustalenie rozdzielności majątkowej podczas trwania małżeństwa?

Odpowiedź: Z ważnych powodów (np. małżonkowie nie mieszkają z sobą, albo mieszkają z sobą a prowadzą oddzielne gospodarstwo, jeden z małżonków nie przyczynia się do utrzymania domu i zaciąga długi na swoje potrzeby, nie jest możliwe porozumienie się co do gospodarowania wspólnym majątkiem), każdy z małżonków podczas trwania małżeństwa może wnosić do sądu pozew o ustalenie rozdzielności majątkowej. Pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej przez sąd może złożyć oczywiście każdy z małżonków. Oprócz tego, powództwo takie może wytoczyć także prokurator na rzecz konkretnie wskazanego małżonka, a także kurator nieobecnego małżonka, jeżeli tego wymaga interes osoby nieobecnej. Oprócz wskazanych osób, uprawnienie do złożenia pozwu o ustanowienie rozdzielności majątkowej przez sąd ma także wierzyciel jednego z małżonków. Rozdzielność majątkowa zostaje ustanowiona z dniem określonym w wyroku sądowym. W sytuacjach wyjątkowych, sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z datą wcześniejszą niż dzień wniesienia pozwu, szczególnie jeśli małżonkowie żyli oddzielnie.

9. Kto może występować z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego?

Odpowiedź: Z takim wnioskiem do Sądu może wystąpić Gminna (Miejska) Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jak też prokuratura. W celu wszczęcia postępowania dotyczącego zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego koniecznym jest zatem zgłoszenie problemu albo Gminnej (Miejskiej) Komisji, albo prokuratorowi.

10. Jestem świadkiem w sprawie cywilnej, jednak nie mogę stawić się na rozprawę w wyznaczonym terminie, a moja obecność jest obowiązkowa. Jak usprawiedliwić swoją nieobecność na rozprawie?

Odpowiedź: Podstawowym obowiązkiem osoby wezwanej w charakterze świadka jest udanie się do sądu w dniu i godzinie wskazanej na wezwaniu. Jeżeli nie jesteśmy w stanie stawić się w sądzie w wyznaczonym terminie powinniśmy usprawiedliwić swoją nieobecność składając w biurze podawczym stosowne pismo, które możemy również wysłać za pośrednictwem poczty. W szczególnych przypadkach istnieje możliwość poinformowania przez telefon o spodziewanej nieobecności w sądzie. Trzeba pamiętać, iż za nieusprawiedliwione niestawiennictwo sąd skáže świadka na grzywnę, po czym wezwie go повторно, a w razie ponownego niestawiennictwa skáže go na ponowną grzywnę i może zarządzić jego przymusowe sprowadzenie.